

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

1866 ՕԳՈՍՏՈՍ 16 ՍՈՒԼ

ՆԻՒՄԵՐՈ 124

Մանգրամի Էֆեմար համար 6 եանի սենետե 300
նիւթի վերինի, սենետե գրամետի, բոլոր փարսար տարի
իշխան օլարագ, 200 ղ՝ օլուպ, ալթը ալթը 100 ղ՝ օլա-
րագ, վե նիւթի տարի 50 ար փարսար սամթըլուագ տրի 1

Իլանաթըն պէհէր սամթըլու իշին, պի-
րինճի տեֆատա 5, իրինճի տեֆատա 2,
վե իւշինճիւ վե սարի տեֆատարտա 1
էր դուրաշ, ալթըլուագ տրի 1

Մեթուպ վե սարի, Պէյ օղունտա տօղուն եօլտա
349 նիւթըլու իւնետե ԼԷՎԱՆԹ ԶԷՐԱՆԸ Թաղիւ
նեւինտե, Կարապետ 8. Փանոսեանէ կեօտե ըրիւնէ ք տրի 1

ԲԷՍՄԻ ԹԵԼԵԿՐԱՖ ՕՍՄԱՆԼԻ ՖՈՆՏՈՂԱՐԸ

Փարիս, 27 օգոստոս

Էսհամը Ումուդլիյե	աչըլտը 261-2
» » »	գարանտը 261-2
1865 սենետի իսթիգրագը	257
1865 » »	255

ԻՍԹԱՆԳՈՒԼ

ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԷ

Օգոստոս 15	Էն եիւթսէք	29-8
» »	Էն աչաղը	28-25
» »	Գարանտը	28-25

ՄԱՆՁՈՒՄԷՅԷ ՄԱԽՍՈՒՄ ԹԵԼԵԿՐԱՖ ՄԻՒՍԱԼԱԶԱՆԸՆ ԹԵՔՄԻԼ ՍՈՒՐԷԹՅԷ ԻՍԶԱԼԱՆՄԱՍԸ

Փարիս, 24 օգոստոս. ախչամըն սամթ
4 վե 5 տաղըգասընտա.

Պու. կիւն վիշննատան ալընան պիր թէ-
լեկրաֆտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, միւսա-
լահա մուահէտէպին տիւնքի կիւն Ավսթ-
րիա իլէ Բրուսիա պէյնիտե իմզալանտըղը
բէսմէն պէնան գըլընմըշ տըր.

Բրուսիա ասկէրինին Պօնէմնատան չըգ-
մասը իշին իւշ հաֆթա միւստեթ թախսիս
գըլընմըշ տըր.

Պրանգֆորթ պանգասը ըսգօնթօսուէնու
եիւզտէ 4 է իստիրմիշ տըր.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻԹՅԷ

Էվրպոսաւ տէրքեար օլան հափտիւ
լըին քեաֆթէսի մէմուէն օլունաւագ
րատտետէ օլտուղու հալտէ, պէյնէրուս
էնվայի եալան հափտիւլէր կէզմէքտէ ի-
սետէ, պէրէքիւթ վէրսինքի, վագթի-
միգտէ թէլէ կրաֆ ուսուլի զարիպէսի
մէվգըրի իճրապէ պուլոււնուպ, վե դսգէ-
թա օգուէնալար էքսիք օլմատըղընտան,
եալանճըլար քէնտի միւրատլարընա իրէ-
մէմէքտէ տիրլէր.

Կէչէն հաֆթա կիրիտ հազըղնտա տիւր-
լեւ արաճիֆլէր թափաթուր պուլմուշ իւ-
տիւ վե պատէ հու պիր իրի կիւնտէն պէրու-
եօրթու վե բազար օլմասը միւնասէպէ-
թիլէ պաշգու պիր պէյլիք եալան, եանի
Ֆրանսա իմբէրաթօրու հազըրէթլէրինին
ազմի սարի պազա իթմէսի, վե եախօտ
րէք ֆէնա տէրէճէտէ քէյֆսիգ պուլոււն-
մասը արաճիֆլի տախի չու ու պուլմուշ
տուր. հալ պուլքի քեամիլէն պիւ էսաս
օլտուղու, բէյուէրբէյ կէլիշ օլան թէ-
լէկրաֆտան անլաշըլտըշ տըր.

Ավսթրիա իլէ Բրուսիա պէյնիտէ
միւսալահա իմզալանտըղտան պաշգա,
իթալեա տէվլէթի եալընըգ վէնէտիլէ
մալքը օլմագըղա գանատթ իտէրէք, Ա-
վսթրիա իլէ իթալեա պէյնիտէ տախի
միւսալահանըն իմզալանտըղա, վե տէվ-
լէթէլի միւշարիլէյահա վէքիլէրինին,
լազըմ կէլէն միւզաքէրաթը Փարիստէ
իճրա իտէճէքլէրի տախի թէվաթուր
պուլմուշ տուր.

Բուսիա իմբէրաթօրու հազըրէթ-
լէրինին, կէչէնլէրտէ Էօմրիւնէ գաստ օ-
լունմասը խուսուսու իսթլինթագը պիթ-
միշ, վե Բուսիա տա պիր ումուլի իիւ-
թիլալը մուճիպ օլմագ նիլէթիլէ իրի
գըլթա ճէմիլէթի իսթիլիք օլտուղու,
վե մէգըրէք ճէմիլէթլէրտէ Էվրպալը-
լարտան տախի ազալար պուլոււնտուղու,
վե տալը ֆէսատ գէհիլինի պազը Լէհ-
լիւրին վիւմէքտէ օլտուղըրը, վե հաթ-
թա Լէհլինին պիրիսինին, Բուսիա եա
սախթէ օլարագ Բուսիա պանգասը քեա-

ղըտլարը կիրտիրմէք նիլէթինտէ խուսկի
անլաշըլտըշ տըր.

Կարիպալտի թարաֆընտան, պաշ-
գա տէֆալար օլտուղու միսիլու Էմրի
գըրալիլէ միւթէպէաթ իթմէքլիլին վագի-
ֆէտէն օլուպ, վե միւթարէքէյէ գալար
վէրիլտիլինտէն, քէնտի թարաֆլարըն-
տան տախի քէմալի ըիպլէթ օլունմասը-
նըն Էլղիմիլէթի խապէր վէրիլիշ, վե
մէմուլտէն պուլոււնան իթաաթ միւշա-
հէտէ օլունմուշ տուր.

Ավսթրիա տէվլէթի թարաֆըն-
տան վէնէտիք գալեարարընտա պուլոււ-
նան գօմանտանլարա, մահը հալին 25ին
տէն Էվլէլ, Էշեպի մէնգուլէնին վիէն-
նաեա նաղլի Էմր օլունմուշ, վե մուճի-
պինճէ իճրասընա պաշլանմըշ տըր.

Ֆրանսա իմբէրաթօրու հազըրէթ-
լէրինին, Ալմանեա մէմալիքինտէն քէն-
տուլէ պիր բայ չըգարմագ իսթմէսի
հազըղնտա, Էվրպալա զազէթալարընտա
բէք չօգ պահալար տէրճ օլունմուշ, վե
հէր պիրի պիր կիւնա մանեա վէրմիշ ի-
սետէ, զալէպէ իտէն Էֆքեարա նազա-
րէն, միւշարիլէյահա հազըրէթլէրի պու-
լուսուստա տախի Էմրի իթիտուլ իւզըն
հարէքթ իթմէքտէն տուր օլմանաւագ
տըր.

Էօնուրանըն Տէյլի Թէլէկրաֆ նամ-
ղազէթասը տախի, չու Էֆքեարը թաս-
տիգ իլէմիշ տըր.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻԹՅԷ

Հափտիսաթը տախիլիլէճէտէ Էէնի
պիր շէյ օլմալըպ, գօնսօլիտ օնոււնուլտ
մէշղուլ պուլոււնանլարըն իճատ իթաիք-
լէրի Էնվայի եալանլար, Էգհանը Էհալիլի
թախաթիլ իլէմէքտէ օլտուգտան պաշ-
գա, թաշալարտան ալընտն պազը ուլ-
ղունսուգ հալլէր իլէ, ախլ ու իթանըն

հաստէն զիեատէ տուրդունդուն , վէ հէման էմալի կէօրիւմէմիշ տէրէճէտէ օլան ագճէ նէտրէթի , հէրքէսին մահ , զունիյեթինի մուճիպ օլմագտա պու լունմագտա տըր :

Իֆրաթ մէրթէպէ էսէֆի տէրուն ի լէ սէօյլէրիզ քի , մէմալեքի մահրուսէնին շաւ շիմտիքի հալի , ֆէվզ էլատէ վէա ճէլէ սուրէթտէ իսլահաթ վէ իճրաաթա միւհթաճ պուլունմագտա տըր : վէ լա զըմ կէլէն իսլահաթ իսէ , եալընզ պիր խուսուստա օլմաեղպ , իլա հէր խուսուս տա օլաճաղընտան , հէր սընըֆ թէպաաաա պուլունման ագըլ ու տանա վէ իլէրուլի կէօրմէյէ միւգթէտիր զաթլարտան հէր խուսուստա այըլ այըլ էֆքեար ու մա լիւմաթլար թօրլանըլարագ , իւզէրլէրինէ տէրին միւթալալար , օլունսուգտան սօնրա , իճրաաթ խուսուստան կէլին տիրստէ տախի , հէր նէվի սայ ու իգտա մաթ սարֆ օլունսա սէզա տըր :

— Տիւնքի Գուրիէտէ օգունտուղու նա կէօրէ , թարաֆը մամուրիյեթվա եէյի սալթանաթը սէնիյեթտէն , Գօնեա սանճաղընտա լազըմ կէլէն եօլարըն թա միր ու թէճտիտի , վէ տուրկուս սուլար պուլունման մահէլէրին սուլարը իլին ճէտվէլէր ալըմասը նիյէթի խալլիյէսիյէ խասսէթէն միւհէնաթիյէ իրսալ օլուն մուշ իսէտէ , Մուլա-հիւնքեար թէսի եէ օլունման տէրվիյէթ թարաֆընտան « էօյլէ իսլահաթլար շէյթան իճաուլարը տըր » տէնիլէրէք միւմանաաթ , օլունուպ վէ օրանըն վալիսի իզգէթ բաշա հազ լէթլէրի իսէ , քէնտի նիյէթի մէրդուպէ սինէ րաղմէն , միւմայիլէյհ տէրվիյէրին թէէսիլէրի թահթընտա պուլունտու զունտան , մէզքիւր իսլահաթըն իճրասը կէօրիւմէմիշ տիր :

Գուրիէ պու քէյֆիյէթի թաֆսիլէն պէեանտէն սօնրա , տահա նիշէ մահէլէրտէ , պէօյլէ իսլահաթլարա պիզգաթ մէճիլէր թարաֆընտան մումանաաթ օլունմագտա տըր , տիմէքտիր քի էօյլէ մէճ լիսլէր , Մէմալեքի մահրուսէյի շահանէ իլին պիրէր իլէթտիրլէր , տէմիշ տիր :

Մէզքիւր զագէթանըն պու իթիգա տընը պիզ տախի թաստիգ իտէրիզ :

— Իշիթտիկիլիյէ նէզարէն , Բաթ իրքիսանէ թարաֆընտան , Նիկողոս եպիս կոպոսուն կաթուղիկոս թանըլմանաճա զընա տաեիր , թաշալարա կօնգակար կէօնտէրիլիշ տիր : հալ պու քի , խաշա տուր օնտան զիեատէ ճիւնհա սահիպի օլտուղու հալտէ , աալա զէքրի կէլմէմիշ տիր : աճէպա սէպէպի* նէ տիր : Սըբա զան Հայր հազընթէրի սէպէպիլի էլ պէթթէ բէք ալեա պիլմէլի տիր :

— Էնկիւրիւ քէյֆիյէթի հազընտա թարաֆընդա միգտարի քիֆայէ սալիւ մաթ կէլիլ օլտուղունտան , եարընքի Մանգուլմէյէ տէրճիթմէք նիյէթինտէ երգ :

— . . . խմբագիր .

Ձեր 118 թիւ թերթով հրատարակած կախարդութեան անունով յօդուածը կարգացի , եւ զարմանալով տեսայ որ իմ անու նըս մէջը նշանակուած է զաղախարէս բուրովին հեռու եւ ոգւոյս հակառակ կերպարանքով մը :

Կը գրէք թէ որպէս թէ համամիտ գրտնուած ըլլամ կախարդական արարողութեան մը : Այդպիսի արարողութիւն ո'չ տեսայ եւ ո'չ լսեցի , որ համամիտ կամ հակամիտ ալ եղած ըլլամ :

Ուստի չեմ ընդունիր եւ կը հերքեմ ձեր այն խօսքը , եւ միանգամայն կարեւոր պարտք մը կը համարիմ աղջ առնել ձեզ , որ առանց ստոյգ տեղեկութեան այսպիսի սուտ հրատարակութենէ զգուշանաք :

Ողջ լերուք .
9 օգոս . 1866 Գարեգին վարդապետ Ի Պատրիարքարանի Մ. Թաթարեան

— . . . խմբագիր .

Օգոստոս 9 թուով բողոք մը գրեցի Ձեր 118 թուով թերթին « կախարդութիւն » անունով յօդուածին մէջ , ինչ համար եղած ակնարկութեան դէմ յուսալով որ երեկեան թերթով կը հրատարակէք , բայց ըստ որում զսոսք ըրեր էիք* նորէն պարտաւորեցայ գրել որ մեր նոյն բողոքոյ նամակը անպատճառ այսօր հրատարակելու յօժարիք :

Ողջ լերուք .
11 օգոս . 1866 Գարեգին վարդապետ Մ. Թաթարեան .

Գարեգին վարդապետին մէզքիւր իքի մէքթուպունու տախի , տիգգաթէ շա եան օլտուղունտան տէրճ իլէտիր :

Իլք մէքթուպունու ալտըղմըղտա , հազգանիյէթին խաթըր իլին նէշը իթ մէք իսթէտիր իսէտէ , պիր տէֆա եա նըմըղտա պուլունման իմպալը քեաղըտտա իսմի օլուպ օլմատըղընը անլամագ տախի իսթէտիր , վէ ֆիլվազը քէնտիսինին տախի իսմի պուլունտուղունու կէօրտիւկիւ միւզտէ , պէլքի եալանճը քէնտիսի տիր , պուլունու թաստիգ իթմէք լազըմ կէլիւր տէյէրէք թէէտիր իլէտիր , պիրտէ ֆէրտասը կիւն իքինճի մէքթուպունու ալտըղտան սօնրա , Բաթ իրքիսանէ միւհթէլէմզաթ լարընտան քէնտիսի կիպի վեղարլը պիր զաթա րաաթ կէլէրէք սիւալ իթտիկի միգտէ , օլ կիճէ պազընթըլը թրաբէզասը պաշընտա սահիհէն պէրապէր պուլուն տուղունու , վէ հաթթա իպրազը զայրէթ տախի իլէտիրիլի իլէթտիր :

Միւմայիլէյհ վարդապետին մէք թուպարնտա տէրքեար օլան նէզաքէթ էքսիքիլիլի վագաա իշեերինէ գոյմայըզ . ֆագաթ , շունա տիգգաթ իտէրիզ քի , էօյլէ պիր պազընթըլը իճրասընը կէօրմէ տիրտէն պաշգա , « իշիթմէտիկիլի տախի պիլտիրտիկի սըրաաա , « Բաթ իրքիսանէ տէ պուլունտուղունուտա ինքեար իթ մէմիշ տիր :

Մատամ քի Գարեգին վարդապետ հէր շէյի սիւքիւթ իւզըն կէլէրէք , էօյլէ պիր պազընթըլը իճրասը կէօրմէտիկիլի

պէեան իթտիկիլիյէ պէրապէր , իշիթմէ տիկիլի տախի սէօյլէմէսիլիյէ (բաթ իրքիսանէտէ պուլունուպտա իշիթմէմէսի իհ թիմալին խարիճինտէ տիր տիսէք ճայիզ տիր) , եալան սէօյլէմէքտէ օլմասընա շիւր հէ վիլմէքտէ տիր , մատամ քի , օլատա պուլունմասընա վէ կէօրմէսինէ տայիր եւ տիմիգտէ իմզալը սէնէտ պուլունտուգ տան պաշգա , պիզգաթ քէնտիսի կիպի պիր վարդապետ լիսանէն տախի իգրար իթմէքտէ տիր , վէ մատամ քի օլ պապ տէ սայիր եաղտըզարմըղըն քեաֆֆէսի սահիհ տիր , ալթըզ Բաթ իրքիսանէ թա րաֆընտան թաստիգ զըլմմատըզճա , միւմայիլէյհ վարդապետին ինքեարլընա պիզ , շիմտիքի հալ սէմի իթիպար իտէմէմիզ :

Իշիթտիկիլիյէ նէզարէն , կէլէն կիւն Բաթ իրքիսանէնին եօգարքի գաթընտա եաթանլարտան պիր գաշ քիլի , պագընթ եպիսկոպոսուն 56 լիւրալար իլին Դա տաստանական խորհուրդ հուզուրունտա իսթիլիթագա չէքիլիլիշէր տիր : Լաքին թէաճիւպ իտէճէք եէրի շուրասը տըր քի , խըրազըլը իտէճէք աաաա , տիւն եանըն պիր ուճունտան տիկէր ուճունա կիտէպիլիլի իքէն , Բաթ իրքիսանէնին ալթ գաթընտա օլանլար ալէյհիլտէ գաթան սուլի զանն ճայիզ կէօրիւմէմիշ տիր :

Ֆագաթ , տահա շունու պիլմէմիզ քի , աճէպա մէզքիւր լիւրալարն չալըն մասը սահիհ տիր , եօսսա պիր նիյէթի ֆասիտէյէ մէպնի պէօյլէ պիր իֆթիլա եամը չըզընթըլ տըր :

Տահա թօհաֆ եէրի շուրասը տըր քի , պագընթ եպիսկոպոսուն պէրապէր կէթիլիլի օլտուղու պիր քահանանըն , կէլէն հաթթա սէրիան Մըսըրա եօլճու խորտիկի մէսմուիլիզ օլմուշ տուր : ա ճէպա մէրգում ալէյհիլտէ տախի շիւր հէ ճայիզ տէյիլմիտիր :

Պիզիմ քիլիսէմիզին ագայիտինճէ , պիլիւճիւլիլի վէ պագընթըլը ինանան րահիպլէրին կարգալարը ալընմասը իզթիգա իթմէքտէ իքէն , նէ* աճայիլ շէյ տիր քի սըրազան Պատրիարք հայր հազընթէրի , քէնտի տիեանէթիլիլի ճիւմէ թարաֆըն տան մէաճ ու սէնա օլունմագտա իքէն , պուլ խուսուսու թէֆթիլիտէրէք վագի ֆէսինի իճրա պիրլէ , սահիպ ճիւնհալարըն պուլունմասընա , վէ միւսթահագգ օլ տուգլարը րուհանի ճէզալարընը վէրիւ մէսինէ սայ ու իգտամ իթմէմէքտէ տիր :

Պու խուսուսու իւզէրլիլի պաշգա տէ ֆա տախի սէօյլէրիզ :

ԱՅԻԱ ՍՕԼՕՄՕՆԻ ԵԱ ԱՅԻԱ ՍՕԼՕՄԻ

Տիւնքի կիւն Օգոստոսուն իպթիտա ար օլմաղա քիլիսէմիզ Այիա Սօլմօնիլին վէ եէտի էվատարը Մախարէոսլարըն վէ

Տխտասգալարը եղեալարն եօրթուսու-
նու թուլթար :

Պունլար Եէհուտի մէզհէպինտէն օ-
լուպ, խրիստոստան 168 սէնէ էվվէ Սէ-
լէվկիոս օլու Լնտիոքոս բատիշանն
կիւնինտէ տօմուզ էթի Եէմէք իւզէրէ
թապիիդ օլուստուլար իսէ, գապուլիթ
մէտիքլէրինտէն աթէշէ տթըլուպ Եան-
տըլար :

Բաթրիքիսանէ քիլիսէսի տէրունինտէ
Եաթան իւշ Այիա Լիփսանլարտան պի-
րի պալեատա զեքր իթտիկիմիդ Այիա Սօ-
լօմօնինին ազիդ Լիփսանսուտ (սուրբ մար-
մին) տըր տէրլէր, վէ հաթատ տիւն
սապահլարն իւզէրինտէքի սքէթիթի (էօր-
թիւ) աշմըլար տա, հէր քէս մօմ Եազըպ
սէճտէ իսիօր իտի :

Այիա Սօլօմօնի Բապպինա իսուս
խրիստոս Եթէնտիմիդ հազըթլէրինտէն
168 սէնէ մուգատտէմա կէլմիշ, վէ Եէ-
հուտի նօմօսու ուղուրունտա շահիտիք
իլէմիշ : վէ խրիսթիան մէզհէպինին
րէ հպէրի օլուստուլարն, քիլիսէսիդ պու-
լար ազիվէրիմիդին սըրասընա գօյմուշ
տէրլէր : Ֆազաթ օ անտէն պու անէ-
տէկին 2034 սէնէ մուրուր իլէմիշ, վէ
թարիլինտէ աթէշտէ Եանմըշ տէնիլի-
Եօր իսէ տէ, Բաթրիքիսանէ քիլիսէսին-
տէ նասըլ պուլուստուլունու վէ սահի-
հէն Այիա Սօլօմօնինին իփսանսուտ մու-
տուր, տէնիլ միտի, զեքր իթմէԵօր :

1857 սէնէսի Բաթրիքիսանէ պասմա-
խանէսինտէ ֆիլիլլօս Բաթրիլին ապըն-
տա պասըլմըշ օլան Այիա Էլֆիմա Ագ-
լութիսալան միւրաճաթ օլունաճադ օ-
լուր իսէ, Այիա Սօլօմօնինին իսուս խրիս-
տոստան 168 սէնէ էվվէ կէլտիլինին վէ
Եէհուտի օլուստուլունու վէ հազըթլի
Մօվսէս նօմօսու ուղուրունտա շէհիտ
կիթտիլինին, վէ ազիդ Լիփսանսուտուն
(ճէնազէսինին) Բաթրիքիսանէ քիլիսէ-
սինտէ պուլունտուլունու վասֆ իտէօր-
տա, աշաղը թարաֆտա տալի, էվվէթ
պու պէօլլէ տէնիլիօր իսէտէ, հազըն-
տա իլթիլաֆ վար տըր, չիւնքի պաղը-
լարտա պու ճէնազէ Այիա Սօլօմօնինին
օլմաերպ, իլլա իսուս խրիսթոս Եթէն-
տիմիդին ազիդ վիճուտինտէ րայիհա սիւր-
միշ օլան Միւրօֆօրօս խաթուլարտան
պիլրի Այիա Սալօմինին (Սաղոմէ) տի-
տէյօր տէյի զեքր իտէօր, տիմէք քի չիւպ-
հէ վար :

Էկէրլի շու ազիդ Լիփսանն Այիա
Սօլօմօնինին իսէ, 2034 սէնէլիք, վէ Ա-
յիա Սալօմինին իսէ, 1830 սէնէլիք պի-
ր զըյմէթ պիլիլմէզ էլմաս տըր :

Այիւմըզըն իգթիզասընճա իթիգատ
իթմէք լազըմ իսէտէ, թէֆթիշ իտիպ-
տէ անլամալը, վէ օնտան սօնրա իթի-
գատ իթմէք Ֆարզ տըր :

Պունտան պիլ պուլուգ սէնէ էվվէ
բաթրիքիսանէ քիլիսէսինտէ Այիոն Մի-

րօն (Սուրբ Մեռն) թէրթիպ օլունուր
իքէն, պաղը խանէլէրտէն Եսկի իգօնա-
լար կէթիլիպ, Այիոն Միւրօն գազանը
ալթընտա Եազըթօրլար իտի : օնտա օ-
գուեան բաբասլարա սէպէպինի սիւալ
իլլէտիք իսէ, սուրէթի պօզուլմուշ ի-
գօնալար հանկը ազիլին իգօնասը օլու-
ղու մալիւմ օլմաորընտան, սէճտէ իթ-
մէք ճայիդ տէյիլ տիւր : իլթէ օնու իլին
Այիոն Միւրօն գազանը ալթընտա աթար
Եազարըզ ճէվապը վէրտիլէր, տիմէք քի
մէզհէպիմիդ իլլա իլաֆ գապուլ իլլէմէզ,
նէ իտիկինի անլամալը, վէ օնտան սօնրա
իթիգատտա ճայիդ, թէվազըն իթմէքտէ
Ֆարզ տըր :

Պու պապտէ Մէկալի Էքիսիանըն շու
Այիոն Լիփսանն, Այիա Սօլօմօնինին
մի, Եօլսա Սալօմինին միտիլ, թահիդ
իտէրէք միլէթէ պէեան իլլէմէսի լազըմ
կէլիւր : վէ Եէրլի պէեան իթմէքտէն ա-
ճիդ իսէ, պարէ օլթատան գալտըրլուպ,
Այիոն վիմանըն պիլ քէօշէսինէ վազ իլ-
լէմէլի տիւր :

Պունլարը Եազմամըզտան միւրատ կիւ-
Եա իթիգատ իթմէտիլիմիդտէն տէյիլ
տիւր, Ֆազաթ պիլլէլմտէ պաշմըզըն
իւսթիւնտէ Եէրի վար տըր :

Բաթրիքիսանէ Էքիսիանսընտա Այիա Թէ-
օֆանօնուն վէ Այիա Էվֆիմիանըն տա-
լի ազիդ Լիփսանլարը վար տըր, վէ օն-
լար թաստիդ օլուստուլունտան, հիւ պիլ
տէյէճէք Եօգ տուր, վէ իթիգատտա ի-
տէրիդ : վէ հաթթա Այիա Էվֆիմիանըն
պիլ միւլիզաթըտա միւլթէվէֆա Գիւր-
մանօս բաթրիք կիւնիւնտէ գուհուր իթ-
միշ շէօլլէ քի, Այիա Լիփսանա անտըզ-
լարը Եէնիտէն Եափըլարադ, տէրունի-
րինտէ գօնուլտուղու անտէ, Այիա Էվ-
ֆիմիանըն Լիփսանսուտ ուղունճա կէլ
միշ, վէ սանտըղը պօզուպ ուգատաճադ
Եէրինէ, Լիփսանօնուն պէլ քէմիլինի գը-
րարադ Եէրլէշտիլմիշ օլուԵօրլար : հալ
պու քի Գիւրմանօս բաթրիք անիտէ քէյֆ-
սիլ օլուպ, Էրթէսի կիւն արգասընտա
չիւրիւնէն չըգարադ նիհայէթ վէֆաթ
իլլէմիշ տիւրլար, ԱՅԻԼԱՅ :

— Թօհաֆ նէվինտէն օլարադ, պու տէ-
ֆա Օրթօթօքսու Էրմէնիան միլլէթի գա-
րընտաշարըմըզտան պիլ տէլի գանը կէ-
լիպ, վար իսէ, Բաթրիքիսանէ իլլէ մարա-
զալը օլուստուլունու պիլմէտիկինտէն
քէնտիսինին Բուլմ օլմասը պապընտա
Բաթրիքիսանէ Եաթմիլի իթմէմիդի
թալէպ իլլէտի :

Պունա սիւվալ իլլէտիք Էրմէնիճէ պյ-
նըն նասըլ օլուստուլունու, պիլգտէ Բուլմ
մէզհէպինին նասըլ օլուստուլունու քէնտի-
սինէ վասֆ իտէրէք, իքի մէզհէպինտէ
ազայիտ վէ շէրայիթի պիլ սիյագտէ չըգ-
տը իսէ, Էրմէնի մէզհէպի Բուլմ մէզհէ-
պի, վէ Բուլմ մէզհէպէ Էրմէնի մէզհէպի

օլուստուլունու, Եանի իքիսիտէ Օրթօթօք-
սու օլուպ միեանէտէ կէօրիւնէն պաղը
Ֆարզ գըեասճա օլմաերպ, Ֆարաթ
ատէթճէ օլուստուլունու, վէ Բուլմ Էր-
մէնի վէ Էրմէնինին Բուլմ օլմաեաճաղընը
անլաթտըգ :

Պու զաթըն Բուլմ օլմագ իսթէմէսին-
տէն միւրատ նէ իմիշ, կէչէնիլտէ միւ-
լէթինտէ պիլ գըզ իլլէ նիքեահլանմըշ,
հալ պու քի (Էրմէնի ուսուլինճէ բազար
կիւնիւ նիքեահլանը, վէ չարշէնպէ կի-
ճէսի Էր աեալ օլուլար) պու զաթ զը-
ղըն անտ վէ պապասընըն ուլղունսուգ
ալիւազլարը սէպէպինէ սալը կիճէսի
ուեուլաճաեուպ, Էր աեալ օլմագլըղա
վազըթ գալմագսըզ օնտան պրագմըշ կիթ-
միշ, վէ մատտէ Բաթրիքիսանէլէրինէ
տաեանտըգտա, Ֆազիլէթիւ Բաթրիք-
լէրի թարաֆէյի իսքեաթ իթմէյէ չա-
լըշմըշ իսէ տէ, թարաֆէյի րազի օլմա-
մըշար : հալ պու քի իքիսիտէ նիքեահ
թահթընտա պաղը գալմըշար օլմաղա,
պիլգէ կէլէն զաթըն Բուլմ օլմագ իսթէ-
մէսինտէն մուրատը շու րիզա օլմաորը
նիքեահլան պէնտինտէն խէլաս օլմագ ի-
չին իմիշ :

Բուլմ վէ Էմէնինին նիքեահլ Եաեա-
լէրինտէ կէրէք Էր վէ կէրէք տիշի անա
վէ պապասընը թէրք իտիպ, իքիսի պիլ
վիճուտ օլաճաղլար, տէր, պու շարթ
իւզէրինէ նիքեահ պինա օլուր : հալ պու
քի շու զաթըն ալտըղը գըզ, անասընը
վէ պապասընը թէրք իթմէք վէ գօճասը
իլլէ կիթմէք իսթմէզ իսէ, նիքեահլն
պինա օլուստուլուն պէնտ պօզուլմուշ օլմա-
մը, պալուսուս Էր աեալ օլմաորըլարը
սուրէթտէ, Պու մատտէնին թաֆսիլինի
Մանղուլմէի Էթքեար գարընտաշարըմըզ-
տան կէօզէտիլիլ :

ԲԷԷ :

Մէզքիւր զազէթանըն րիալէթու-
մու հարրիլի, մէզքիւր մատտէնին թաֆ-
սիլինին Մանղուլմէտէ կէօրիւլմէսինի
պէեան իլլէմիշ իսէտէ, օլ պապտէ հիւ
պիլ մալիւմաթըմըզ օլմաորըլունտան :
քէնտի Եազըլարընը քեաֆի ատտ ի-
տէրիդ :

ՀԱՅ ԱՂԱԿԱՆՑ

ԿԱՐԳՈՒԵԼՈՒ ԴԻԻՐԻՆ ՀԱՄԱՆ

ԵՒ

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ

ՇՈՒՑԵԼՈՒԹԻՆԵԼ

ԵՒ

ՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ

ՇՈՒՑԵԼՈՒԹԻՆԵԼ

Մէզքիւր րէսայէճիք օգուլմաեա շա-
Եան թօհաֆ պիլ շէյ օլուստուլունտան,
ուլմաղըզքի չօղլար օգուեաճաղլար տըր :

— Էվելթ, ֆագաթ, էկեր պիչարէ Սէ-
Փիլատէ պերապէր կէլիւ իսէ : Հիշ տէլիւ իսէ
մէրգումէ պիրազ աշուր վէ տէֆի դամ իթ-
միշ օլուր :

— Հայտէ մէրգումէ եր տալիս չաղըր :

— Ա՛ ֆէրին չիշման բէսուլ, զաննըմտա
սէն պիր պիւլիւք միրասա զօնմուշտուն տուր :

— Սէօյլէ տիկինիդ տէնտէ զիւնտէ, էվելթ
եա՛ րօզ-բօնբօնլարն « րօզու » (րօզ կիւլ
տիւմէք տիր) . . . Պէն րուհպանլար թա-
րաֆտարը օլան պիր դաղէթանա մուհար-
բիւրիւք իթմէքտէլիւ . . . Իմտի, էօյլէ պիր
խըտմէթին իգթիզասընճա թէմիգ կիլիպ վէ
թէմիգ կէզմէք իճապ իթտիկինտէն, տայիմա

պիրէր ալլըք բէշին ալմազտա, վէ իւշէր
կիւնտէ թաթիլ իյլէմէքտէլիւ . . . տիւմէք տիր
քի ալտա երկիրմի եէտի կիւն էվիլեալըք
սաթըլ, վէ եազտըղըմ դաղէթա կիպի, տա-
լի տայիմա աղըր վէ օսանտըրըն պիր հալ-
տէ պուլունմազտա, վէ եալընըք իւշ կիւն
հօվարտալըք իթմէքտէլիւ :

— Սա՛իւն սիգ պիր դաղէթա՞ մուհար-
բիւրիւք իթմէքտէսինիգ, տօղըրուսու ազ
թօհաֆ պիր շէյ տէլիւ տիր պու, էլպէթթէ
եազտըղընըք դաղէթալար տալիս սիգին կի-
պի, դահվէլէրին թըրաբէզալարը իւզէրինտէ
եալընըզճա « Տէ Բա Տէֆանտիւ » օնուհու-
նու օյնամազտա օլմալտըրար :

— Էվելթ, թօհաֆ նէվինտէն տիր պու .
լաքին, թէֆէքըլը իթտիկինիգ կիպի հէր ա-
տամ հազգընա տէլիւ տիր : Մէքըլը դաղէ-
թանըն մէսարիֆաթընը, քեաֆֆէլի զէնկին
բարասլար չէքմէքտէ տիրէր . . . մէրգու-
ման րահպլէր դաթան վիլէնէքլիւ բարա-
նըն չօգլուղունա պազմալըպ, իլլա եաղը-
լան պահալարըն եանի դաղէթանըն թէէսսիր
ու գուլվէթինէ տիգգաթ իթմէքտէ տիրէր .
չէօյլէ քի, օգուհան ատամըն տօտազալընը
ըօրըմալը, տիլինի բարալմալը, գալպինի
վէ գաֆասընը թութուշտուրմալը, վիճուտի-
նի թիքէն թիքէն գըլմալը, վէ հասըլ սօն
տէրէնէ հըրս ու հիտտէթ, վէ պինաէն ա-
լէյհ միւթէէսսիրէն մէվթ ու հէլաքլինի մու-
ճիպ օլմալը տըրլար . . . Ալլա՛ պիլիւր, վէ նա-
մուսուլ իւզէրինտէ եէմին իտէրիմքի, մէգ-
քիւր դաղէթատաքի պահալարը օգուհան է-
կէրչի պէն տալիս օլսա իտիմ, հըրսըմտան գու-
տուրուր իտիմ, — տէտի Նինի-Մուլէն կիւլ-
մէքտէն չաթլաէարաք, — վէլ հասըլ գալէմի-
մին ուճուհան էօտլէր վէ գէհրլէրլէր ա-
գըլմազտաեղմ, վա՛յ պաշլարընա օգուհան-
լարն :

Նինի-Մուլէն, քէնտիսինի շու սէօհպէթլէ-
րինէ տահա զիւնտէ պիր թօհաֆլըք վիր-
մէք նիլէթիլլէ, օլ արատա, Շամբանեա չի-
չէսինի թաբասը աշլտըղտա զուհուրա կէ-
լէն կիւրիւլտիւլիւ սէսին թաղիտիկին եար-
տը, վէ րօզ-բօնբօնու գահգահա իլէ կիւլ-
մէսինի պայիս օլտու :

« Սիլին մէգքիւր բարաս դաղէթանըղըն
ատըր նէ՛ տիր, — տէլի սիւալ իթտի րօզ-բօն-
բօն :

— Իսմի « Պէնի Սաէմի Սէվմէք » տիր :
— Օ՛, մա՛ չալլահ, տօղըրուսու բէք կիւ-
ղէլ իսմ :

— Տո՛ւրուհուգ, աճէլէ իթմէլինիգ, զի-
րա, պաշգա պիր իսմի տահա վարտըր :

— Օ՛ նէ իմիշ պազալըմ :

— Պէնի Սաէմի Սէվմէք եախօտ իման-
տըղարը, Տինճէ վաղիֆէտիզլէրի, Մէղնէպէ
սօուգ կէօզ իլէ պազանլարը վէ սայիլէրի
Մահվ ու Նապէտիտ իտիճի թէսմիլէ օլու-
նուպ, վէ պու իսմէրէ իսէ, օլ մուհազամ
Պօսիւէնին շու « Պիզիմ իլէ պէրապէր օլ-
մահանլար, պիզիմ տիւշմէլէրիմիգ տիրէր »
քէլմալարըլա թազվիլէթ վէրիմիշ տիր :

— Պիզիմ Ֆիլէմօն տալիս տայիմա, պա-
թօնուհու չէվէրէրէք Պաթայ ալա Շօմիլը
նամ պէսթէլէրինի օգուտուղու վաղըթտա,
թըպըք սիգին Պօսիւէ կիպի սօյլէմէքտէ
տիր :

— Պունտանտա նէշէթ իտէր քի, Մօնա-
հիլլէսի գարագուշուտա ումուի պիր րուհ
պուլունմազտա տըր : Պէն պու խուսուստա
պաշգա պիր շէյ աեղպլալմալըպ, իլլա շու-
նու աեղպլարըմ քի, Մօյիլէրի զըղգանմընտըր :

— Ատամ սէնտէ, պիր թէաթրօ օնուհու-
սուհու գըղգանմազտա՞ն նէ օլուր, — տէտի
րօզ-բօնբօն :

— Խայինէ . . . — տէտի Նինէ Մուլէն
բարմաղըլա մէրգումէլէ իպրազը թէհտիտ
իտէրէք :

— Եա՛, տիւմէք տիր քի, մատամ տըլա Սէնթ
Գօլօմպու տալիս թէլէֆ իտէնէքսինիգ,
էօյլէ՞ մի . . . զիրա մէրգումէ տալիս մէգ-
հէպինճէ պիրազ սօուգ սուրէթտէ հարէքթ
իթմէքտէ տիր . . . Լաքլին սօնրա սիգին
նիքեա՞ն նասըլ օլմազ տըր :

— Պէնիմ դաղէթամ մուղայիլինի իճրա
իթմէքտէ տիր : Տիւշիւհիւնիգ պիր տէֆա
քի, պիր դաղէթանըն պաշ մուհարիլի օլ-
մազ նէ՞ տիւմէք տիր . . . բէք եիւքսէք
պիր մէվգըր տիր : Բարասլար պէնի մէտի ի-
տէ իտէ կէօյլէրէ գատար չըգարմազտա,
էվելթ, պէնի իլէրու իլէրու սիւրմէքտէ,
թասանուպ իթմէքտէ, վէ հազգըմտա տու-
ալար իյլէմէքտէտիրէր : Պէն լա Սէնթ Գօ-
լօմպու գանտըրա պիլիւրիմ . . . վէ օլ վա-
ղըթ էօյլէ պիր էօմիւր կէչիլէնէլիմ քի . . .
հէմտէ էօլէնէ՞ գատար պիր էօմիւր :

Պիրտէ պու արատա տիւքքեանտան ի-
չէրի պիր շէհր բօթալը մէքթուպ տաղը-
տընըսը կիրտի . վէ « պու մէքթուպ Մ,
Շարլըմանը իչին տիր . . . վէ բարասը ա-
լընմըլ տըր . . . » տիլէրէք, միլվէնի գա-
տընա պիր մէքթուպ թէսլիմ իյլէտի :

— րօզ-բօնբօն մէգքիւր մէքթուպու
կէօտիւկիւնտէ, — Ա՛, իլտէ քէնտուլի հէր
քէստէն սազընան օլ ուֆաճըք թէֆէնիք,
վէ էթվար ու հարաքեաթը զարայիպնէվին-
տէ օլան իլիթիւար իչին պիր մէքթուպ . ա-
ճէպա ուզա՞ք եէրտէն մի կէլմիշ տիր . . .

— տէտի րօզ-բօնբօն :

— Չանն իտէրիմ քի օ մէքթուպ իթալ-
եանտան վէ հէմտէ րօմատան կէլմիշ տիր, —
տէտի Նինի-Մուլէն պիր թարաֆտան միլվէ-
նի գատընըն էլինտէքի մէքթուպա աթիֆը
նիկեան իտէրէք :

— Ա՛, աճէպա, շու սէօյլէտիկինիգ շա-
եանը թէաճիւպ օլան քիւչիւնէք իլիթիւա-
րըն քի՞մ օլտուգընու անպահ մաղմընըք :

— Էֆէնտիմ, չիշման աթօսթօթօ, — տէ-
տի րօզ-բօնբօն, սիգ պուհուն իւզէրինէ
սարֆը էֆէեար իլէ պիր մանա վէրմէլիւի-

նիգ . իլիթիւար վէ սատէտիլ պիր ատամըն
պէօյլէ հալունուհու թա տիպինտէ իքի գը-
թա օտաւը պուլունուպտա, օրատա հիշ
եաթմամասը, վէ վաղըթ վաղըթ կէլիպտէ
սաթլարճա գալմասը, վէ եանընա քիմսէլի
պըրագմամասը . . . վէ քիմսէլին իչէրտէ նէ
եաթտըղըն պիլէմէմէսի, նէ՞ նիլէթ վէ նէ՞
էֆէեարա մէպին օլապիլիւր :

— Մէրգում եա պիր ֆէսատըրիշէ, վէ
եախօտ պիր գալպէն օլմալը տըր, — տէտի
Նինի-Մուլէն կիւլէրէք :

— Շու պիչարէ վէ աղիգ ատամ ալէյին-
տէ պէօյլէ ֆէնա շէլլէր սէօյլէմէլինիգ, զիրա
կիւնահ տըր, — տէտի վալիտէ Արսէն, —
պարի զէվալընըն էլինտէ էօյլէ պիր փարա
կէօրիւլտիւկիւ օլսա . մէրգում հէր նէ վա-
ղըթ պուրատա եէմէք եէմիշ իսէ, ալտըղը
պիր բարչա էթմէք իլէ սիեան թուրպ իչին
պազըր ագճէ պէն պաշգա պիր շէյ վէրմէմիշ
տիր :

— Մէրգում քէնտուլի սազլամազտա օ-
լան իլիթիւարըն իսմի նէ՞ տիր, — տէլի սիւ-
ալ իթտի Տիւմուլէն (Նինի-Մուլէն) :

— Մ. Շարլըմանը, — տէտի միլվէնի գա-
տըն :

— Նա՛, իշթէ կէլիթօր . . . գուրտուն զիք-
րի կէչտիկի վաղըթ . . . գուրտուղուտա կէօ-
րիւնմէլէ պաշլար :

— Հա՛նը, նէ՛ րէտէ տիր պազալըմ շու
գուրտուգ :

— Իշթէ, իշթէ . . . շու աշաղըտաքի
ուֆաճըք թէֆէնիք իլիթիւարճըք տըր . . .
էվին պօնուհա պազընըք, մէրգում պօյնու-
նու պիր թարաֆա էլիլշ օլուպ, վէ շէմսիլէ-
սիտէ գօլթուղունտա օլտուղու հալտէ կէլմէք-
տէ տիր :

— Ա՛, Մ. րօտէն տիր օ, — տէլի պաղըր-
տը Նինի-Մուլէն, վէ ալէթթաճիլ կէրի կէ-
րի շէթիլէրէք, մէրգում քէնտուլի կէօրմէ-
սին իչին, նէրտիպանտէն իւշ գատէմէ ա-
շաղը էնտի, վէ պու արատա, — նէ՞ սէօյ-
լէտինիգ մէրգումուհու ատը Շարմանը մը
տըր, — տէլի թէաճիւպ իւզըրէ սիւալ իյլէտի :

— Էվելթ, Մ. Շարլըմանը տըր . . .
Եօխսա սիգ մէրգումու թանրմազտա՞մընը-
նըք, — տէլի սօրտու միլվէնի գատըն :

— Աճէպա մէրգում պուրաեա, պէօյլէ սախ-
թէ պիր իսմ թանթընտա օլտուղու հալտէ,
նէ՞ խալթ իթմէլէ կէլէքտէտիր, — տէտի Ժապ
Տիւմուլէն եալալ սէս իլէ վէ քէնտու քէն-
տուլէ սէօյլէնէրէք :

— Տիւմէք տիր քի սիգ մէրգումու թանր-
մազտա՞մընըք, — տէտի րօզ-բօնբօն սապըր-
սըղըք իւղլէ : Չիրա պիլիւրն պիլիւրն
քէնտինիլի չաշըտընըք :

— Եա՛, պու ատամ պուրատա իքի գը-
թա օտա քիւրալմալը, վէ քէնտուլի քիմսէլի
պիլտիմէլէրէք կիտիպ կէլմէքտէ իմիշ էօյ-
լէ՞ մի : — տէտի Ժապ-Տիւմուլէն կիլթիքճէ
տիւշարը թէհայիլը օլարաք :

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷՔԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ 8. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԷՎԱՆՔ ԷԼԵՄԻՍԵՐԸ ԹԱՊԻԱԼԵՍԻՍԻՑԷ
ԳԷՑ-ՕՂԱՅԱ ՅՈՂԻ ԲԱԼԱ, ԶՈՐՈՎԱՅԱ ԶԳՏՈՒԼԷ
ԳԻՐԱՏԵՐԼԷ ԴԱՐՁՐՈՅԱ ՆԻՏԻՐՈ 540 :